

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

2. An fæmina etiam ignobili in periculo mortis liceat non ostendere
verenda Chirurgo? Et quid, si medicamentum possit adhiberi ab
obstetricibus, vel aliis fæminis; an tunc utique tenerentur fæmina ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](#)

Sup. hoc in §. 1. M^ultum practicabilis est questio ista, & in Ref. leg. & in Ref. 131. §. aduersarios habemus; ideo sententiam affirmatiuam Sed ego, sed docent communiter DD. ita Lessius lib. 2. cap. 11. dub. lege eam per 13. n. 78. Sotus de iust. lib. 5. q. 10. art. 2. Villalobos in totam.

summa tom. 2. tr. 11. diff. 5. n. 13. Fabrus de ref. in 4.

lent. dif. 1. 5. q. 3. c. 4. n. 130. Salon. in 2. 2. D.

Thom. q. 6. art. 2. contr. 18. Nauar. lib. 2. c. 4. n. 288. Sayt.

in clavi Regia lib. 1. c. 6. n. 2. & 26. Mald. in 2. 2. tr.

7. c. 1. dub. 6. & alij quam plures penes ipsos. Probatur

hac opinio, quia in tali casu leditur proximus in re

magni momenti, quod merito agerimur ferre mili-

fieri. Nec valer dicere, quid taliter infamatus ius ad

famam non habet, quia sine cuiusquam iniuria, & abs-

que fraude eam possidebat, eaque adhuc diu fuisse

fructuaria. Ergo contra charitatem est, illum bono no-

nmine spoliare, praesertim si nihil commodi proueniat

de detractione. Ita Lessius, qui limitat hanc senten-

tiam. Primo, si ille partim curat se alibi infamari, quod

sapienti solet, praesertim si procul absit. Secundo, si

quis ob graue crimen fuerit publice punitus; tunc

enim sapienti expedit talia ad edificationem narrari.

2. Sed ad tollendos omnes scrupulos, his non ob-

stantibus existimo probabiliter sic detrahentes non

peccare, neque contra iustitiam, neque contra charita-

tem. Et ita docet nonissimum Fagundez *prae. 2. lib. 5. c.*

3. n. 14. Vbi sic asserit. Vera sententia docet non esse

peccatum mortale, neque contra charitatem, neque

contra iustitiam, detegere notorum crimen facti, vel

in iuriis, hoc est, vel per rumores, & famam publicam, vel

per sententiam iudicis in alio loco, & regione, vbi

ignorabatur, & personis qui nihil de illo sciebant, in

fama illuc breui, sive post longum tempus, sive nun-

In indice primo huius Tom. 8. lege Apendicem ad hunc Tract. 7. Vbi inuenies alias quam plurimas Diff. mis. & dispersas per alios Tom. Tract. & Res. que simili pertinent ad hunc Tract. 7. de Furo, & Restitutione. ¶

TRACTATVS OCTAVVS DE CASIBVS OCCVRRENTIBVS TEMPORE MORTIS.

RESOLVTIO PRIMA.

*An moriturus licet respire medicamentum, dum adeat
spes salutis?*

*Et an infirmus teneatur parere Medico applicanti me-
dicinas, distincto praecepto obedientia, sed tantum prae-*

ceps, quo est adstrictus propriam vitam conservare?

*Et an infirmus, si comedat, vel bibat rem nocuam pu-
tans, vel non adverteat, quod ei nocebit, non peccat mor-
taliter, immo si credat, quod ob id enuerit ei aliquod no-
cumentum sed non magnum: Ex p. 5. tr. 3. Ref. 135.*

Sup. hoc su-
pta in tr. 5.
Tertio lici-
tum est
omittere,
cursum ad
lin. 4.

RESONDEO negatiuē, notandum est tamē
hic obiter, licitum & meritorium esse vi-
ris perfectis respire medicinā in aliqui-
bus morbis, & doloribus grauibus non asserētibus per-
iculis mortis, v.g. in dolore passionis iliaca remedia
omittere ad profectum spiritualem & carnis mortifica-
tionem, & ad expiēdūm dolores Christi in passione.

2. Nota etiam quod si infirmus comedat, vel bibat
rem nocinā, putans, vel non advertens quod ei noce-
bit, non peccat mortaliter, immo etiam si credat, quod ob

quam peruentura sit. Sic ille, qui validissimi rationib;
probat hanc sententiam, & citat pro illa Caſt. / in 18. n. 26. &
opus. 31. respōnſ. 9. Nauarum in ſumma c. 18. n. 26. &
Maiorem in 4. dif. 21. qu. 2. Hanc opinione docet
etiam Azorius p. 3. lib. 13. c. dub. 8. & Villuciſ ſumma
tr. 32. c. 9. n. 235. qui fe remittit ad Nauarum & Caſt.
tamen vbi ſupra. Et illam probabilem eſſe putat Na-
ginius in 3. part. tom. 1. q. 80. art. 6. dif. 3. s. hac difficultate
140, nam opinionem contrariant, quam ipſe tenet, vo-
cat probabilitem.

3. Fundamentum verò contraria sententia, quod
docet Lessius, reprobat ſolidè à Fagundez. Igitur
viatores abſtineant à ſimilibus detractionibus, fed
ſi detrahant non peccabunt mortaliter, vt patet ex di-
ctis, neque contra charitatem. Sed ad alia deueniamus.

RESOL. LXVIII.

*An fit peccatum mortale detegere alterius peccatum no-
torium notorietae iuriis, vel facti in aliqua cautele,
vbi ignorabatur? Ex p. 4. tr. 4. & Milc. Ref. 128.*

§. 1. COntra plures negatiuā sententiam docet
part. 3. tr. 5. ref. 17, in cuius confirmatione
adduxi aliquos Doctores, quibus nunc addo Samellem
Lublinum in ſumma caſe. confe. ver. ſam. n. 2. vbi ſic art.
Infamatum aliquid iuridice, aut publice alibi proderet
non eſt mortale, nec vila reſtituti obligatio. Ita illi, q.
& ante illum Emanuel ſa ver. infamare, n. 5, igitur in
tali caſu non peccatur contra iustitiam, neque contra
charitatem. Sed ſeo concordiam sententiam multos
doceare, afferentes tales peccare contra charitatem, ſed
nostra opinio non eft minus probabilis.

id euenerit ei aliquod nocumentum, fed non magnum,
vt dolor aliquis capitis, vel maior aliqui febris, non
peccaret mortaliter, quia nocumentum non eft mag-
num, imò licet ex intentione illud intendetur, neque
etiam peccaret mortaliter. Sic docti iuniores, & haec
omnia docet Sanchez in opus. 1. lib. 5. c. 1. dub. 3. n.
7. & 8. cum Nauarro c. 11. n. 41. Caſtanio in 2. 2. q. 97.
art. 1. & aliis.

3. Non definam tamen hicadnotare quod infirmis
non tenetur parere Medico applicanti medicinas,
distincto praecepto obedientia, ſed tantum praecepto
quo eft adstrictus propriam conuenire vitam, & ita
docet Sancius in ſelect. dif. 13. n. 8. & ſolas de legib.
dif. 10. ſel. 1. n. 2.

RESOL. II.

*An famina etiam ignobilis in periculo mortis licet
offendere verenda Chirurgo?*
*Et quid, ſi medicamentum poſſit adhiberi ab offereſi
bus, vel aliis formis, an tunc virique teneat famina
etiam nobiles illa ufferire, & verenda ſupradictis eti-
atricibus offendere? Ex p. 5. tr. 3. Ref. 138.*
§. 1. Repondeo

De Casibus occurrent &c. Resol. III. &c. 189

§. 1. R espondeo affirmative, cum Ioanne Sancio in *secl. disp.*, in 2. editione vbi sic ait: Ratione pudoris potest feminina recusare membra pudendi curationem cum probabili vita periculo. Ita ille & idem nouissime docet Sanchez in opus e. tom. 1. lib. 1. c. 4. Aub. 5. vbi docet feminam cancerem, vel alio morbo gravissimo in ventenis laborantem, non teneri sustinere curari à chirurgis, quia cum pudicitia sit tantum bonum, potest illam praeferre vita; licet possit sine peccato permittere curari, vide etiam *Leffium lib. 4. c. 3. dub. 8. n. 6.* vbi sic afferit. C. o. t. partium verendatur si fiat causa medendi, vel alia, quae censetur necessaria, aut iusta, nullum est peccatum: est communis sententia DD. talis enim contactus est honestus moraliter, quia consentaneus recte rationi. Nec refer quid interim aliqua delectatio, vel motus turpis suboritur, quia id est plani involuntarium. Aduertere tamen mulieres praesertim virgines, non teneri huiusmodi genus medendi in locis secretioribus à viris admittit, vt respondeat docet Nauar. d. c. s. e. n. 1. 5. Ratio est, quia nemo tenetur admittere curationem, quia non minus abhorret, quam ab ipso morbo, vel morte: at multa virgines pudica malunt tolerare morbum, vel mortem, quam à vita contingi. Deinde nemo tenetur admittere id, cui coniunctum est periculum turpis motus, aut delectationis carinalis, immo ad heroicum castitatis gradum pertinet malle mori, quam permittere in le turpes imagines, aut sensu villem libidinis. Hec Leffium, cui etiam addit nouissimum Baldellum *tom. 1. lib. 3. disp. 1. 5.* n. 5. & *Turcianum vbi infra concl. 10.*

2. Non tamen quid si medicamenta possent adhiberi obstericibus, vel aliis feminis, tunc vitique tenerentur feminae, etiam nobiles, illa sufficeret, & verenda supradictis obstericibus ostenderet, nam effarci in hoc casu rationes pro affirmatiu[m] sententia adducet, cum medicamenta non à viris, sed à mulieribus adhibeantur, ex quorum contactu, nec verecundia, nec motus sensualis oriri potest. Vide *Turcianum Summa part. I.c. 1. 6. 3. dub. 5. concl. 11.*

RESOL. III.

An sit licitum pulsare Campanas in signum, quod aliquis malefactor manu farca suspendendus sit? Ex p. 6. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 37.

§. 1. C um olim per quandam Italie ciuitatem pertransire, sensi per spatium serè integræ noctis campanam propè horpitum sonantem: & quia ex hoc dormire non poteram, quaesivi, an pulsatio illa ad aliquid describeret: responderunt in signum, quod eras malefactor suspendendus esset. Tunc ego maximè dubitavi, si campana illa esset benedicta, an licite hoc efficeretur: & tunc inueni ita prorsus sentire Franciscum Sylium in *resol. variis, verb. Campana.* Et quia casus est curiosus, & assertum mihi in multis locis accidere, visum est mihi hic per extensum eius verba apponere. Sic enim afferit. Quod situm est, *an sacra Campana, hoc est, que sacro ritu sunt benedictæ, pulsari possint, siue ad conuocandum populum, siue in signum quod aliquis malefactor sit mortis supplicio plectendus.* Respondere non licere, cum hoc habeat aliquam indecentiam, quod res sacra ad usus prophani applicentur, eosque tales, à quibus per se exequendis abhorret Ecclesia, cuiusmodi sunt causa sanguinis. Accedit quod Campane benedicuntur pro conuocandis populis ad diuinum cultum, vel pro illis ad orationem monendis, arque sicut in Pontificali dicitur, *ut cum melodia eam aribus insonet populum, crebat in eis deuotio fidicæ.* procul pellantur infideli inimici, fragor grandinum, procella turbinum, impetus tempestatum, temperentur infensa

tonirua, &c. Nequaque vero, ut finit signum alicuius vel ingulandi, vel suspendingendi. Vbi tamen non est commoditas alicuius aletius campanæ, tolerari potest, quod yna ex sacris sue ex benedictis pulsatur in signum predicti supplicij: partim quia tunc est quedam necessitas, partim quia interuenit, aut supponitur confessus Episcopi, qui talis loci tenitatem, & qualitatem non ignorat.

2. Sed ego omnino dicatum in casu sonum campanæ populus excitans fundet preces pro bono transtulit delinquentis manu iustificandi.

RESOL. IV.

An si quis inueniatur laqueo suffensus, vel mersus in pecto, debet sepeiri in loco sacro? Et quid si confiteretur publice in Paschate non communicasse? Et quid si hoc sit occultum? Et an usuarius publicus careat sepultura Ecclesiastica? Ex parte, 5. tract. 3. Ref. 100.

§. 1. R espondeo quod primum negatiu[m]. Nec de- Quidad Ref. in to. 5. tr. 1. ex ref. 214. lege §. 1. ad medium, & signatur §. 2. sinam hic apponere verba Villalobos in summa, tom. 2. tr. 3. 1. diffi. 3. n. 4. vbi sic ait: [Acerca desto fe ha de aduertit mucho, que no ha de hallar à vno en vn pozo ahogado, o hallarle ahoreado, se le ha de negar luego la sepultura Ecclesiastica. Porque esta es pena, y en materia criminal, y no se deve dar, si no es quando la culpa es clara y evidente, de manera que se entienda que el mismo se desespero; porque en causas criminales han de ser las prouanças mas claras que la luz del medio dia, como consta del derecho; y ya que no pueden aqui ser tan claras ha de haber fortíssimas conjecturas, pues se procede sin oyer la parte, y assi pudiendo ser que desfallezca a uno garrone, y le ahorecen despues por deslumbrar la justicia, o echassent al otro en el pozo no se ha de juzgarlo contrario, y si el vulgo se escandalizare, instruyale, que es facil hazerlo yn Predicador docto en un sermon. Para esto es muy notable vn consejo de Nauarro, que rechiere tambien el Padre Fray Manuel, cuyo caso es de vn religioso que se havia confessado por la mañana y absuelto, y toda la mañana, y tarde estuuo alegría, y despues fué hallado en su celda colgado de un lazo al cuello, ni bien colgado, ni echado, fino medio de rodillas ahogado cerrada la puerta, y preguntando si pudia, o devia ser enterrado en lugar sagrado, respondio Nauarro, que intrepidamente se deue decir, que no se deve negar a este la sepultura Ecclesiastica, porque no se deve negar a ningun Christiano, sino en los casos que estan expuestos en derecho, y deste no consta que el se ahorecase, ni se ha de presumir delito conforme a derecho, mayormente en delito tan graue, y contra la inclinacion humana, y o verdaderamente creyera, mas ay que este auia perdido a caso el juicio, que no al contrario.] Cotartuñas siguiendo a Socino junior dice, que el que se halla echado en el pozo no ha de ser privado de sepultura Ecclesiastica, que no se presume hauerser echado el, y al fin dice, que si con algunas conjecturas se pudiere presumir que no se mató el, o que etiaca fuera de si, no se deve negar la sepultura Ecclesiastica, lo qual se ha de notar mucho, porque se ha visto en esto muchos y eros, y ha de haber mucha cuidade para presumir de nadie que se mató el mismo, el falso en su juicio, digo mas, que se sucediese que el Prelado supiese el secreto, que el mismo se havia ahorecido, o echada en el pozo, no se deve negar la sepultura Ecclesiastica, porque no le puede condonar, por lo que el sabe en particular, conforme a lo que se dixo arrua; y mas que deue hazer en esto mucha pronanca primero que le condene y hazer el aquella partes del reo, sino es, que aya abogado, que buelua

por